

Film på vej

Rollelisten på Dennis Hoppers seneste instruktør-arbejde *Backtrack* er gennemført bizar! Foruden Hopper selv, medvirker Dean Stockwell, Bob Dylan samt veteranerne Vincent Price og Julia Adams – det var hende som *Uhyret fra den sorte lagune* slæbte rundt på i 1954, Jodie Foster og Charlie Sheen medvirker også i filmen, der er en thriller om en kunstnerinde, som må gå under jorden, fordi hun har været øjenvidne til et mafia-mord.

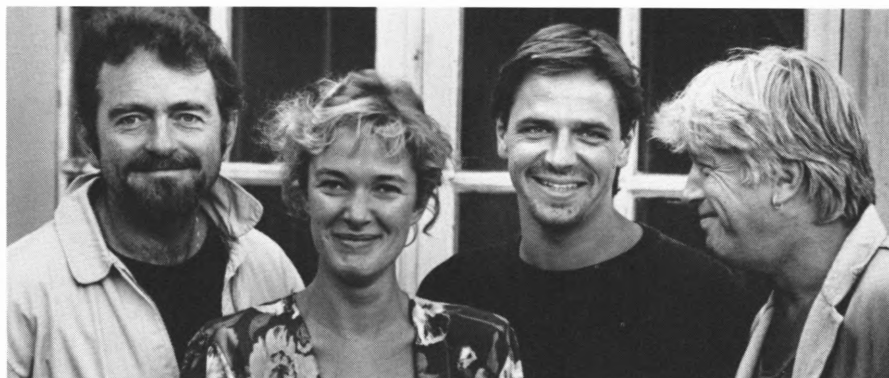
Komedien *Dirty Rotten Scoundrels* forener Steve Martin og Michael Caine i rollerne som et par rivaliserende svindlere, der gør store forretninger på Rivieraen, Frank Oz har instrueret filmen, som blev skudt i Nice.

Matthew Modine, Faye Dunaway og Jennifer Beals har indspillet den italienske film *The Game* i Venedig, Rom og Provence, Carlo Anzina har instrueret filmen, der beskrives som en kappe-og-kårde sag helt i Errol Flynn Traditionen.

How to Get Ahead in Advertising – det lyder som en titel, der burde interessere TV 2 – er en komedie om en ung reklamemands særegne oplevelser, og Richard E. Grant, Rachel Ward og Richard Wilson er blandt de medvirkende. Filmene er skrevet og instrueret af Bruce Robinson, Englands nye alternative instruktørkomet, som p.t. også arbejder på manuskriptet til en filmatisering af J. G. Ballards roman 'High Rise'.

Wired hedder en kommende biopic om komikeren John Belushis korte, hektiske liv. Filmene er baseret på Watergate-journalisten Bob Woodwards Belushi-biografi, TV-instruktøren Larry Peerce er med denne produktion blevet forfremmet til det hvide lærred. Et New Zealandsk bryggeri har skudt 12 mio. \$ i filmen, noget de betegner som 'blot endnu en investering'!!! Belushi fremstilles af Michael Chiklis, der efter sigende kunne have været hans dobbeltgænger. Desuden medvirker J. T. Walsh og Ray Sharkey.

Scandal er den passende titel på en engelsk film baseret på autentiske begivenheder i 1963, der involverede en minister, en call-girl, en russisk spion og resulterede i en regeringskrise. 'Profumo-affæren' affødte dengang en hurtig spekulationsfilm, *Affæren Christine Keeler* (63), indspillet i Danmark p.gr. af det saftige emne. Den nye udgave er med John Hurt, Bridget Fonda (datter af Peter), Britt Ekland og Jeroen Krabbe. Produktionselskabet er det meget aktive

Tarzan – Mama Mia: Erik Clausen, Tammi Øst, Michael Falch og Leif Sylvester.

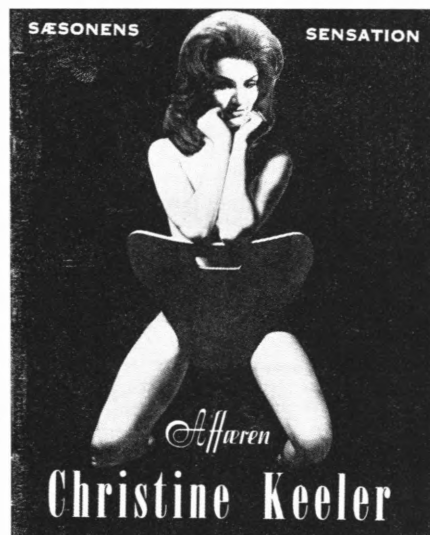
Palace, og instruktør er Michael Caton-Jones.

Efter high-tech action-braget *Robocop* har den hollandske instruktør Paul Verhoeven overtaget tommerne på science-fiction filmene *Total Recall* efter australske Bruce Beresford. Filmene, der har Arnold Schwarzenegger i hovedrollen er, i lighed med *Blade Runner*, baseret på en roman af kulturfatteren Philip K. Verhoeven Dick. Verhoeven har herefter planer om at vende sig mod hårdkogt realisme med filmene *White Trash*, om hvordan mænd misbruger kvinder, og hvad kvinderne burde gøre ved den sag.

Beresford på sin side må nu forsøge sig med det romantiske drama *Her Alibi*. Det mest bemærkelsesværdige ved det projekt er, at veteranen Hurd Hatfield, kendt fra titelrollen i *The Picture of Dorian Gray* (1945), her vil få et comeback. Ellers vil Tom Selleck, Tess Harper og debutanten Paulina Porizkova være at se.

Wim Wenders er med assistance fra Solveig Dommartin, ved at være klar til at give sig i kast med sin hidtil mest episke road movie, der meget sigende skal hedde *Till the End Of the World*. Filmene indspilles over 28 uger i 16 forskellige lande.

Bruce Willis, Emily Lloyd, Joan Allen

m.fl. er forsamlet for at medvirke i nok en Vietnamfilm, denne gang med Norman Jewison ved roret. *In Country* er et lilleby drama om en ung pige, der søger at afdække, hvilken rolle Vietnamkrigen har spillet i hendes families og venners liv.

Englands filmiske enfant terrible Ken Russell er ved at filmatisere D.H. Lawrences roman *The Rainbow*, Sammi Davis, Paul McGann, Amanda Donohoe, David Hemmings og Glenda Jackson spiller med i filmen, som vi vel næppe får at se herhjemme – Russells seneste tre film har ikke fundet vej til dansk distribution.

Instruktøren Paul Bartel ligger på linie med John Waters når det gælder sort humor, satire og tvivlsom smag i al mindelighed. Bartels kommer opus hedder *Scenes From the Class Struggle in Beverly Hills*. Den excentriske Mary Woronov er et fast indslag i Bartels film, og desuden medvirker Jacqueline Bisset, Ray Sharkey og Wallace Shawn.

Herbert Ross er på vej med filmene *Steel Magnolias*, der kan fremvise en imponerende samling skuespillerinder: Sally Field, Dolly Parton, Shirley MacLaine, Daryl Hannah m.fl. Sam Shepard og Tom Skerritt er blandt de mandlige medvirkende. Handlingen er baseret på et off-Broadway hit af forfatteren Robert Harling: I en skønhedssalon i en lille provinsby mødes seks kvinder, og emner som kærlighed, død og ægteskab bliver vendt og drejet.

Bernardo Bertolucci har selvsagt haft kvaler med, hvorledes han skulle følge *Den sidste kejser op*. Han har nu droppet et igangværende projekt *La condition humaine* til fordel for filmatiseringen af Paul Bowles-romanen *The Sheltering Sky*. Mike Wadleigh vil i 1989 fejre 20-året for sin *Woodstock* film, med fil-

men *The Village At The End Of The Universe*. Det skulle efter sigende være en rock-fabel om de folk og begivenheder, der førte op til den navnkundige rockfestival i '69.

Danske film på vej

Med en hjemlig produktion på højt en halv snes film om året skulle man tro, at det var muligt at udstyre filmene med hver sin originale titel. Men det er åbenbart ikke tilfældet, udbruddet 'Mama Mia' optræder nemlig i titlen på to igangværende filmproduktioner.

Mama Mia er titlen på en ungdomsfilm, som i øjeblikket indspilles i Hanstholm med Linda Wendel i instruktørstolen, Ole Ernst, Helle Ryslinge og Stine Bierlich medvirker i filmen, som beretter om en mor og hendes unge datter, der flytter fra storstaden til en lille vestjydsk by – det resulterer i et brud mellem de to. Filmens underlægningsmusik komponeres af Anders Koppel, Metro-nome producerer.

Tarzan – Mama Mia er titlen på Erik Clausens nye børnefilm produceret af Nordisk. Handlingen udspiller sig på Vesterbro, hvor en ca. 12-årig pige bor sammen med sin far. Hun deltager i en konkurrence udskrevet af en cornflakes fabrikant, og vinder til sin fars forfærdelse hesten Tarzan. Udover Clausen selv er Michael Falch, Tammi Øst og Leif Sylvester på rollelisten.

Wendel og Clausen strides nu om retten til titlen, herfra skal kun lyde én kommentar: Mama Mia!

Nordisk står også bag produktionen af komedien *Jydekompaniet*, der tidligere lød titlen *Ja dak-filmen*. Det er selvfølgelig de to spasmagere Jacob Haugaard og Finn Nørbygaard, der vil være at se den forventede premiere 2. juledag. Finn Henriksen bestrider instruktørposten.

Peter Risby

Nicholas Meyer laver uafhængig low-budget film

Efter at have skrevet manuskriptet til *Den snigende gift* (Sherlock Holmes møder Freud) og instrueret film som *Kapløb med tiden* og *Dagen efter*, skulle man tro at alle døre i Hollywood stod åbne for Nicholas Meyer – en instruktør der kombinerer populær håndværksmæssig kunnen med anmelder-tække – men nej, da det kom til at finde finansiering til yndlingsprojektet *The Deceivers* var der ingen muligheder. *The Deceivers* er en offbeat adventure film, der udspiller sig i Indien i tiden før den britiske kolonisation, forlægget er en roman af John Masters. Meyer tog konsekvensen og sammen med den indiske producent Ismail Merchant, gik han igang med at indspille filmen i Indien som et, efter amerikansk målestok, low-budget projekt til 6 mio. \$. Med på rollelisten er TV-skuespilleren Pierce Brosnan og Shashi Kapoor. Meyer udtaler: 'At arbejde uden for de store studier var både overraskende og opløftende. Man opdager, at her er der intet sikkerhedsnet og ingen bundløs pengekasse. Det er en finit situation.

Peter Risby

Quiz

SCENER, VI ALDRIG FIK SET

'De største oplevelser er dem, vi gik glip af!' Det kunne være den frustrerede filmhistorikers hjertesuk ved et vue over filmhistoriens mange aborterede projek-

ter og skamklippede misfostre, værker på alle varierende stadier af opgivelse eller maltraktering, fra Dreyers Kristusfilm, over Welles' *It all came through* til Stroheims *Greed* – eller alle attentatforsøgene på Eisensteins Mexico-optagelser.

Hvad der er bevaret af filmskabernes knuste drømme, er i bedste fald nogle fragmenter – stumper, eller måske kun nogle faste billeder, stills som lader sig identificere og til nøds kan danne grundlag for rekonstruktion (som det var tilfældet med Eisensteins *Bezhin Lug*, som museet netop har vist). Ideen med denne Kos-quiz er altså at lege filmarkæolog og simpelthen identificere stjernen og hvilke film disse billeder hører til. Der er scener fra film, som aldrig blev gjort færdig, og scener som blev klippet ud af den færdige film. Kommentarerne kan forhåbentlig hjælpe lidt på rette spor.

1. 900.000 \$ havde Paramount pumpet i dette projekt, før uoverensstemmelser mellem producer, instruktør og stjernen (som havde en *approval clause* i sin kontrakt) førte til optagelsernes ophør. Det tiltalte hende ikke, at hun i filmens første scener skulle fremstilles som skurekone.
2. Selvom Hay's (eller Breen's) Office krævede en utvetydig *crime-does-not-pay*-morale, var der grænser for, hvor hårdt Hollywood for frem mod lovovertræderne. Denne delinkvents død i gaskammeret som straf for mord og assurancesvig blev i hvert fald klippet ud i den endelige version.

3. Selv en superstjerne skal passe sit arbejde og møde til tiden, bevares. Alligevel har man stadig ondt ved at forstå, at studiet gav hende fyresedlen og henlagde disse optagelser – der skulle blive de sidste med hende nogensinde. En enkelt af disse optagelser med hende dukkede op som 'morsomt indslag' i den platte *Myra Breckenridge* – og så i mindefilmen, som studiet, der fyrede hende, udsendte efter hendes død.
4. Et festligt par, som kun alt for sjældent mødtes på film. Deres deltagelse i denne episodefilm fik vi aldrig at se, fordi filmen blev for lang, og deres episode åbenbart var 'expendable'. For den mandlige stjernes *folkebevægelse* kan det kun betegnes som helighbrøde.
5. Denne musical blev langt om længe indspillet – men aldrig med denne stjerne i titelrollen. Optagelserne blev afbrudt efter hendes sammenbrud. Hun nåede dog at *pre-recorde* filmens sangnumre – og disse optagelser, som nu er udsendt på plade giver os en antydning af, hvad vi gik glip af.
6. En alvorlig rolle kan betyde 'døden' for landets største filmkomiker. At det ikke kom så vidt, skyldes nok Saga Films klipper, der skånede publikum for at se dets muntre yndling blive skudt af tyskerne i sidste scene (som altså aldrig blev sidste scene). Men en ny, dramatisk karriere førte filmen heller ikke til.
7. Stjernen i titelrollen havde svært ved at få hold på rollen, optagelserne gik trægt, og da den kvindelige stjerne blev demobiliseret af en ulykke, opgav man optagelserne. Et epos fra romertiden forblev ufuldendt (men stumperne har indgået i en dokumentarfilm).

Moby Dick (1956) blev indspillet i Elstree – Gregory Peck og John Huston.

Elstree studiet ombygget til ejerlejligheder?

Historier om grumme boligspekulanter er som bekendt guf for den danske børnefilm-industri, så her er en historie fra det virkelige liv til fri afbenyttelse, hvis Filminstituttet ellers skulle have lyst til at springe til med manuskriptstøtten.

Cannon UK solgte i oktober måned det navnkundige britiske Elstree studios til en ukendt sammenslutning af entreprenører, der må formodes at ville udstykke området i grunde. Cannon forklarede salget med, at der ikke er produktioner nok til at holde de engelske filmstudier kørende (Pinewood, Twickenham og Shepperton er andre store studier i England). Da Cannons ejere, producenterne Menahem Golan og Yoram Globus, overtog Elstree for blot to år siden lovede de, at studiet ville blive udvidet, og at mange af Cannons film ville blive indspillet her. Faktisk er *Supermand IV* den eneste Cannon film, der er blevet produceret i Elstree.

George Lucas, der indspilles *Star Wars* triologien i Elstree, og som netop er igang med optagelserne til det seneste *Indiana Jones* epos sammesteds, har tilbudt entreprenør konsortiet en handel, der vil betyde at i det mindste en del af Elstree vil blive bevaret som filmstudio, Sir Richard Attenborough og David

Puttnam kunne, efter et møde med ministeren for filmanliggende John Butcher, afsløre at ministeriet føler sig ført bag lyset af Cannon.

Cannons handling har da også ført til vrede og indignation i den britiske film-industri, så meget mere da det har vist sig at Elstree rent faktisk i de senere år har kørt med et lille overskud, takket være mammutproduktioner som *Hvem snørede Roger Rabbit* og *Willow*. Lukningen af Elstree betyder en reduktion af den britiske studio-kapacitet med en tredjedel, og filmindustrien mener at det kommer på et særligt uheldigt tidspunkt, fordi de store engelske studier i forbindelse med EFs åbne marked i '92 vil kunne forvente rykind fra det øvrige Europa, samtidig med at lav-budget produktioner til TV i stigende grad er begyndt at gøre sig gældende som kunder. – En 'bevar Elstree' kampagne er sat i gang.

Peter Risby

Polsk filmuge

Vi har haft rige muligheder for at følge polsk film i de senere år - ovenikøbet i biografen. Det har været meget givende ideologisk, men mindre givende kunstnerisk.

I september præsenterede Carlton modigt for egen regning 8 nyere polske spillefilm. De bekræftede Polens permanente krise, armod og selvforgt efter krigstilstanden.

Den eneste optimistiske film jeg så, var åbenlyst løgnagtig og blævrede af selvforgt. *Tog til Hollywood* (Pociąg do Hollywood, 1986) af Radosław Piwowarski var intet mindre end en polsk pendant til *Rocky*-filmene: En Marilyn

Monroe-replikant (Katarzyna Figura – såre rammende slægtsnavn) der lever i polsk storby-armod som ølsælger på et tog, opretholder livet via drømmen om Hollywood, repræsenteret ved Billy Wilder. Det er åbenlyst at Piwowarski mener at pigens bryster også vil få slagkraft i Hollywood. De er bestemt noget ganske særligt, endog en gammel gris og conaisseur som Miklós Jancsó har kastet sin optik på dem i *Monstrenes tid* (1986) - så hun er på rette vej... Selv trækker *Tog til Hollywood* rundt i mudret metaforik, som netop viser afmagten i den lokale drømmefabrik - selvom instruktøren nok så helhjertet prætenderer at illusionen er realiteten. Polsk ungdom idag har ingen specifik polsk bevidsthed. Den er er vitterligt blevet den umulige drøm om Hollywood. Erindringer om fortvivlet polsk heroisme er efter Solidaritet totalt forsvundet. Kort og godt: Polen har ikke længere noget at byde på: Drøm!

Selv den førhen obligate film om 2. Verdenskrig har forskubbet perspektivet og mistet heroismen, Janusz Zaorskis *Bodensee* (Jeziro Bodeńskie, 1985) skildrer polakkers trivielle dagligdag i en interneringslejr ved Bodensee, hvor drømmen står til rådighed som eneste flugtforsøg, og hvor det oppositionelle strækker sig til riter, indforståede citater og bevidsthed om fælles læsning - kultur. Filmen giver flere informationer om den midaldrende polske intellektuelles nuværende situation, end den egentlig har noget med 2. Verdenskrig at gøre... en sandt at sige tung metafilm.

Drømmen er tillige blevet altafgørende for polsk films eneste nulevende faderskikkelse Andrzej Wajda i *En beretning om en ung tragisk kærlighed* (Kronika Wypadkow Miłosnych, 1985). Med et vemodsfyldt citat fra nationaldigteren Mickiewicz griber Wajda denne gang lidt hastemt tilbage til førkrigsperioden

som barndommens land, hvor Polen mistede sin uskyld. Tyskere og polakker lever problemløst side om side i Vilno, indtil krigen som en abstrakt størrelse pludselig griber ind og tilintetgør barne-sindet. For første gang er ulanerrytterne faresignaler hos Wajda.

Mediet (Medium) af Jacek Koprowicz (1985) slår ud ad en anden tangent - en omsiggribende parapsykologisk flugt. Filmen griber til et forvrøvet plot om sjælevandring, der er tydeligt inspireret af Hollywoodproduktet *Eksorcisten*. Handlingen er udelukkende henlagt til 1939 for at trække Hitlers person ind som kollektiv dæmon. Direkte pointer om metafysiske spekulationers funktion i en kollektiv depressionsperiode, kan man lede med lys og lygte efter. Wojciech Has, der i indre emigration blev berømt for filmfabulering for fabuleringens egen skyld med Cybulski-filmen *Zaragossamanuskriptet* (1964) - ja, han fortsætter hæmningsløst nu over 20 år efter i *En synders erindringer* (Osobisty pamietnik Grzesznika..., 1985) som om intet var sket.

Kunstnerisk er der mest at hente hos Krzysztof Kiesłowski, som endelig har fået sin film *Blind chance* (Przypadek) fra 1981 frigivet. Der er blot den hage ved ham, at han giver én lyst til at kaste sig øjeblikkeligt ned i våd cement. *Blind chance* (den polske titel kan bedst oversættes ved Tilfældet) starter simpelthen med et krig i nærbillede og så bliver det bare værre og værre. I tre forskellige historier om en ung mand og hans fremtid, har de bagvedliggende systemer prædetermineret hans livsbane så definitivt, at der kun er selvmord eller selvløse forude som systemrytter eller som aktiv systemkritiker. Ved flugten fra Polen lader Kiesłowski simpelthen rutflyveren eksplodere som frossent slutbillede. Skal den håbløshed egentlig tages for pålydende? Det skal den vist. Jeg kan

næppe forestille mig hvad der ville blive af Kiesłowski som filmkunstner udenfor Polens grænser.

Jo, det var et fortvivlende interessant og repræsentativt udvalg i Carlton i det begyndende efterår. Ved et tilfælde så jeg samtidig i svensk TV Antoni Krauzes *Vejrappen* (Prognoza pogody, 1983). Gamle bryder spontant op fra et alderdomshjem, fordi de ikke vil finde sig i de overgreb, systemet foretager hen over hovedet på dem. Forstanderen har simpelthen købt en sending billige ligkister hos partiet og opmagasinerer dem i hemmelighed på loftet. Det skal man ikke byde gamle, der har oplevet Warszawaoprøret og KZ-lejrene. Værdighed og menneskeret kan man ikke kue. Deres aktion giver genklang hos befolkningen, og forstanderen går over på de gamle anarkisters side. Se, det var en en polsk film i en god humanistisk tradition, og virkningen var meget stimulerende. Jeg tør godt fortsætte med polsk film. Carl Nørrested

Quizløsning:

1. Marlene Dietrich i *I Loved a Soldier* (1936); I: Henry Hathaway.
2. Fred MacMurray og Edward G. Robinson i *Double Indemnity* (1944); I: Billy Wilder.
3. Marilyn Monroe i *Something's Got to Give* (1944); I: Billy Wilder.
4. Margaret Dumont og W. C. Fields i *Tales of Manhattan* (1942); I: Julien Duvivier.
5. Judy Garland i *Annie Get Your Gun*, færdiggjort 1950 af George Sidney med Betty Hutton som Annie.
6. Dirch Passer og Dieter Eppler i *Venus fra Vest* (1962); I: Annelise Reenberg.
7. Charles Laughton og Flora Robson i *I Claudius* (1937); I: Josef von Sternberg.

